

ER WAS EENS.....

door

B. STOFFEL.

Er was eens een man die bij zijn geneesheer aanklopte voor hulp voor zijn afnemend welvaren.

De dokter gaf hem te kennen dat dieet van minder Lucullisch genot, in staat zou zijn hem verlichting te geven en dat de volkomen onthouding van alcohol en rooktabak hem geheel zou doen herstellen.

De patiënt voelde zich verongelijkt en beweerde dat de medische wetenschap in staat moet zijn onze beschavingsuitingen, als cultuurverschijnsel, ongestraft te kunnen doen voortduren.

De gedachtengang van dezen patiënt staat op de zelfde hoogte als die van den boschaanlegger op heidezand die beweert dat de boschbouwwetenschap zijn verlangen naar renteopbrengst moet kunnen bevredigen.

De voortdurende crisistijd heeft ons bescheidenheid geleerd in onze wenschen naar levensgenot en renteopbrengst.

Iets tegennatuurlijks kan de natuur niet worden afgedwongen.

Het begin van de Nederlandsche boschbouw op heideveld en stuifzand was de aanplant van groveden, omdat deze houtsoort de meeste kans bood voor renteopbrengst. Helaas, dacht toen niemand aan het tot stand brengen van boschgrond voor het toekomstbosch.

Wie de uitingen over dit onderwerp in den jaargang 1935 van dit tijdschrift nagaat zal daarin veel vinden dat mijn meening toelicht, maar evenzeer wat daaraan tegengesteld is.

Buitenstaanders missen meestal het inzicht dat het beheer van bestaande bosschen, iets anders is, dan de aanleg van nieuw bosch op woesten grond.

Bij dit laatste is het hoogbrengen van bosch het doel en zijn alle nevengedachten secundair.

In dit tijdschrift, jaargang 1935, geeft houtvester Mulder op bladz. 90 tot en met 100 een overzicht van zijn werk op Hoog-Soeren, dat algemeene aandacht verdient. Belangrijk is ook het meningsverschil van verschillende boschbouwers over al of niet dichten stand der exoten die moeilijk hun onderste takken afwerpen.

Zoolang echter geen boschgrond verkregen is en heide, pinmos en boschbessen, nog levensvoorwaarden in het bosch

vinden, zal geen dichte planting omhoog gaan en van goede boschontwikkeling geen sprake zijn.

De eisch van den houtvester Jansen dat bij boschaanleg de jonge lariksbeplanting moet kunnen doorgroeien, ondanks een hernieuwden heidegroei, is in strijd met de jongste meening over boschontwikkeling.

Op bladz. 385 en 386 van meergenoemden jaargang schrijft Ir. J. Vlieger over Wagnersche inzichten in boschbouw, die algemeene aandacht verdienen.

Op bladz. 388 en 389 komen van denzelfden schrijver opmerkingen voor die aanvechtbaar zijn. In de eerste plaats dat snelgroeijende houtgewassen den grond uitputten. Uitputting komt zeker in landbouw wel voor, maar in het bosch geeft iedere houtsoort zijn afval in den vorm van bladeren, naalden, takken enz. aan den grond terug, waarbij minerale stoffen uit den ondergrond aan de oppervlakte komen.

Door snelgroeijend hout wordt de bekende cirkelgang dier stoffen versneld, maar dit is niet ongunstig voor de boschontwikkeling.

De bewering dat het inbrengen van exoten in onze boschen een gewaagd experiment zou zijn, kan alleen ontstaan bij gemis aan praktische ervaring. Deze ervaring, die in Nederland reeds een halve eeuw oud is, doet iedere aarzeling bij de beoordeeling verdwijnen.

Boschbouw is gegrond op natuurlijke ontwikkeling en niet op cultuurnavolging.

Wat het natuurbosch ons leeren kan en het grovedennenbosch op onze heidevelden ons voldoende geleerd heeft, is zoo overtuigend, dat geen omstandigheden dan de onze werken, daar invloed kunnen uitoefenen. Een natuurbosch is in West-Europa niet meer te vinden en zal in historischen tijd waarschijnlijk uitsluitend uit loofhout hebben bestaan.

Het bosch dat wij thans op heidezand omhoog brengen is het resultaat van jarenlange proefnemingen die nog geruimen tijd moeten voortduren om tot het resultaat te komen dat men zich daarvan voorstelt.

Of dit resultaat overeen zal komen met de inzichten over reenteopbrengst die thans heerschen, zal de tijd leeren, daarvoor hebben de aanleggers verantwoordelijkheid.

Mijn ervaring in het natuurbosch van zeer ouden datum, die ik indertijd in het tijdschrift van de Ned. Heidemaatschappij meedeelde, wil ik thans nog eens herhalen voor de jongeren.

Ik bevond mij toenmaals op een landgoed in Finland waar eenige jaren tevoren een gedeelte van het natuurbosch volkomen was kaalgeslagen. Zooals in die dagen de gewoonte was, bleef de grond onberoerd liggen, in de verwachting dat de natuur het bosch wel zou herstellen. Het oorspron-

kelijk bosch was toch ook buiten invloed van menschen ontstaan.

Dat deze meening niet ongegrond was, bewees de reeds zichtbare begroeiing van berk, esp en elzenopslag die op het onkruid reeds een voorsprong had verkregen.

Deze boschgrond bleek in zeer gunstigen toestand te verkeeren, zonder verveenings of verdrogingsverschijnselen.

Het oude bosch waaraan deze kaalslag had plaats gevonden had het aanzien van oerbosch. Groepen koperkleurige pinusstammen wisselden af met statige fijnsparren, waarvan het baardmos in lange slierten neerhing.

Hier en daar staken de taklooze Pinusstammen boven het bosch uit met door sneeuwdruck sterk gebogen kronen, zooals wij in ons land bij grovedennen nimmer zien, maar die op mij een overweldigenden indruk maakten.

In dezen boschgrond had de boschverjonging een snel verloop. In het oude bosch lagen geheel vergane boomstammen, lang geleden door storm geveld, waarop duizenden jonge naaldhoutplantjes een kiembed gevonden hadden.

Ik voelde terstond dat in dit bosch alle voorwaarden voor normalen boomgroei aanwezig waren. Ongeveer 10 jaar later kwam ik bij het kaalgeslagen bosch terug en vond er menschen bezig om het loofhout te dunnen voor brandhout. Jonge fijnsparren en *Pinus silvestris* waren overal tusschen het loofhout opgekomen door natuurzaaiing. Mijn boschbouwkennis was toegenomen en ik deelde mijn ervaring mee aan Van SchermbEEK. Deze mededeeling was natuurlijk koren op zijn molen, al begreep hij terstond het verschil tusschen dezen ouden boschgrond en ons droge heidezand.

Het omhoogbrengen van waardevol bosch op het droge heidezand, is een werk dat één menschengeslacht niet bereiken zal, maar ik ben overtuigd van de mogelijkheid in de toekomst, bij bescheiden eischen omtrent renteopbrengst.